

22 marca 2023 r. | Żywiec

Wielka woda czy wielka susza

Co o zasobach wodnych wiedzą
mieszkańcy Żywiecczyny?

Koalicja
Dbamy o wodę

Koalicja Dbamy o Wodę

Koalicja Dbamy o Wodę
- inicjatywa budująca
partnerstwo podmiotów
publicznych,
prywatnych oraz
pozarządowych
powstała w celu
ochrony zasobów
wodnych Żywiecczyny.

Działania Koalicji zainaugurowane zostały raportem **„Zmiany klimatu a zasoby wody na Żywiecczynie”** opracowanym przez zespół naukowców. Dokument, przygotowany w oparciu o dostępne dane meteorologiczne, klimatyczne, geologiczne i hydrologiczne, pokazuje, jak zmieniający się na przestrzeni ostatnich 60 lat klimat wpłynął na zasoby wodne regionu. Raport przedstawia trzy scenariusze rozwoju sytuacji klimatycznej (optymistyczny, pośredni i pesymistyczny) oraz ocenia w jaki sposób ich realizacja wpłynęłaby na stan wód Beskidu Żywieckiego.

Koalicja podejmuje działania oparte na partnerstwie. Promuje rozwiązania w zakresie retencji – zleca monitoring wodny, regularnie organizuje konferencje dotyczące zasobów tego cennego surowca oraz współpracuje z naukowcami. Jednym z elementów tych działań jest cykliczne badanie świadomości społecznej na temat zmian klimatycznych oraz zasobów wody w regionie. Raport na podstawie wyników pierwszej edycji badania zatytułowany „Jak mieszkańcy Żywiecczyny dbają o wodę” został opublikowany 22 marca 2022 r. w Światowy Dzień Wody. W tym roku przedstawiamy drugą edycję raportu z badań zatytułowaną „Wielka woda czy wielka susza – co o zasobach wodnych wiedzą mieszkańcy Żywiecczyny?”.

Dlaczego ważne jest aby dbać o zasoby wodne Żywiecczyny?

Postępujące zmiany klimatu i gwałtowne zjawiska pogodowe zakłócają obieg wody w przyrodzie i utrudniają jej naturalną retencję. Coraz dłuższe okresy suszy i skutki deszczy nawałnych będą szczególnie odczuwalne na terenach górskich, takich jak Żywiecczyna. Potrzebne są systemowe i długofalowe rozwiązania, które wymagają skoordynowanych działań wszystkich podmiotów, instytucji, środowisk naukowych oraz organizacji pozarządowych. Konieczne jest też budowanie świadomości wśród mieszkańców na temat problemów hydrologicznych, tworzenie zachęt do wdrażania rozwiązań retencyjnych w gospodarstwach domowych, przedsiębiorstwach, a także na poziomie samorządów

Najważniejsze wnioski z badania

Najważniejsze wnioski z badania

Zmiany klimatyczne mają bezpośrednie przełożenie na życie mieszkańców regionu. 9 na 10 mieszkańców Żywiecczyny zaobserwowało w ostatnim czasie zmiany w dostępności wody w swoim regionie. Najczęściej badani spotykali się zarówno z nadmiarem jak i brakiem wody.

Zdecydowana większość (87 proc.) mieszkańców powiatu Żywieckiego ma świadomość, że zjawiska ekstremalne takie jak susza i powódź mogą występować na jednym obszarze. Respondenci deklarują również, że wahania w dostępności zasobów wody dotyczą ich osobiście: 6 na 10 badanych doświadczyło negatywnych skutków braku pokrywy śnieżnej oraz suszy letniej. Zgodnie z wynikami badania z 2023 r. – choć mieszkańcy regionu szczególnie często spotykają się z brakiem pokrywy śnieżnej, nie jest to uważane za niebezpieczne zjawisko dla regionu. Mieszkańcy sądzą, że bardziej niebezpiecznym zjawiskiem jest susza letnia. Uważa tak 60 proc. respondentów. W dalszej kolejności mieszkańcy wskazują powódź błyskawiczną (51 proc.) i deszcze nawalne (51 proc.).

Rośnie deklaratywna wiedza na temat retencji. W porównaniu z poprzednią edycją badania świadomość badanych deklarujących znajomość pojęcia „retencja” wzrosła o 5 pp. Aż 73 proc. badanych z Żywiecczyny twierdzi, że spotkało się wcześniej z określeniem „retencja wody”. Ponad 2/3 mieszkańców Żywiecczyny deklaruje, że stosowało przynajmniej jedno rozwiązanie mające na celu zachowanie wody opadowej. Badani najczęściej budują oczka wodne i stawy (44 proc.) oraz gromadzą i wykorzystują deszczówkę (39 proc.).

Mieszkańcy Żywiecczyny częściej niż w 2022 r. deklarują, że słyszeli o różnych formach dofinansowania do retencji wody lub podobnej inwestycji. Respondenci deklarują, że słyszeli o programach takich jak dofinansowanie „Moja woda” (60 proc.), dofinansowanie do zbiorników na wodę deszczową „Nowy Ład dla wsi” (39 proc.) oraz modernizacja gospodarstw rolnych – w obszarze nawadniania w gospodarstwie (37 proc.), jednak ponad połowa mieszkańców powiatu nie skorzystała z dofinansowania w ramach tych programów.

Ponad 90 proc. badanych ocenia, że inicjatywy takie jak Koalicja „Dbamy o wodę”, której podstawą działania jest współpraca między administracją, biznesem oraz mieszkańcami regionu na rzecz ochrony zasobów wodnych, są potrzebne regionowi.

9 na 10

mieszkańców Żywiecczyny zaobserwowało w ostatnim czasie zmiany w dostępności wody w swoim regionie.

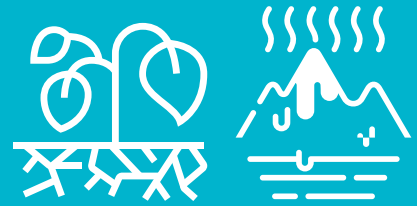
6 na 10

badanych doświadczyło negatywnych skutków braku pokrywy śnieżnej oraz suszy letniej.

Ponad 2/3

mieszkańców Żywiecczyny deklaruje, że stosowało przynajmniej jedno rozwiązanie mające na celu zachowanie wody opadowej.

60%

respondentów uważa, że susza letnia jest zjawiskiem najbardziej niebezpiecznym dla regionu.

W dalszej kolejności mieszkańcy wskazują:

51% powódź błyskawiczna

51% deszcze nawalne

Ponad 90 proc. badanych ocenia, że inicjatywy takie jak Koalicja „Dbamy o wodę” są potrzebne regionowi.

Zasoby wodne Żywiecczyzny a zmiany klimatyczne

Zmiany klimatyczne mają bezpośrednie przełożenie na życie mieszkańców regionu. Podczas ubiegłorocznej edycji badania, zdecydowana większość, bo aż 92 proc. ankietowanych mieszkańców Żywiecczyzny stwierdziło, że odczuwa wpływ zmian klimatycznych na swoje codzienne życie.

! Natomiast 71 proc. zadeklarowało, że obserwowane przez nich zmiany klimatu wpływają także na zasoby wodne w regionie. Według 84 proc. badanych zmiany w zasobach wody mają wpływ na przyszłość ich regionu.

Autorzy raportu „Zmiany klimatu a zasoby wody na Żywiecczyźnie”, przygotowanego na zlecenie Koalicji „Dbamy o wodę” wskazują, że w 2021 sytuację zasobów wodnych regionu Żywiecczyzny pogłębiła seria zdarzeń ekstremalnych, wzajemnie przeplatających się susz i wezbrań, opadów nawaalnych, bezśnieżnych zim i fal upałów. Zgodnie z opracowaniem z 2021 r. przeważały okresy z deficytem zasilania opadami nad okresami wilgotnymi, co w długofalowej perspektywie może utrudnić naturalną odbudowę zasobów wodnych. Zwiększa się więc ryzyko głębokich susz oraz spadku zwierciadła wód powierzchniowych i podziemnych. Z drugiej strony spodziewany jest nieznaczny wzrost sum opadów, szczególnie w sezonie wiosennym!

Mieszkańcy powiatu Żywieckiego biorący udział w edycji badania realizowanego w lutym 2023 r., potwierdzają, że coraz częściej doświadczają ekstremalnych zjawisk związanych z wodą na terenie swojego powiatu. Tylko 7 proc. respondentów zadeklarowało, że w ostatnim czasie nie spotkało się z zauważalnymi wahaniami zasobów wodnych regionu i nie zaobserwowało braku ani nadmiaru wody. To oznacza zmianę w stosunku do poprzedniej edycji badania, w której deklarowała tak niemal ¼ respondentów. Tak duży spadek (aż o 17 pp.) może wynikać z kilku czynników.

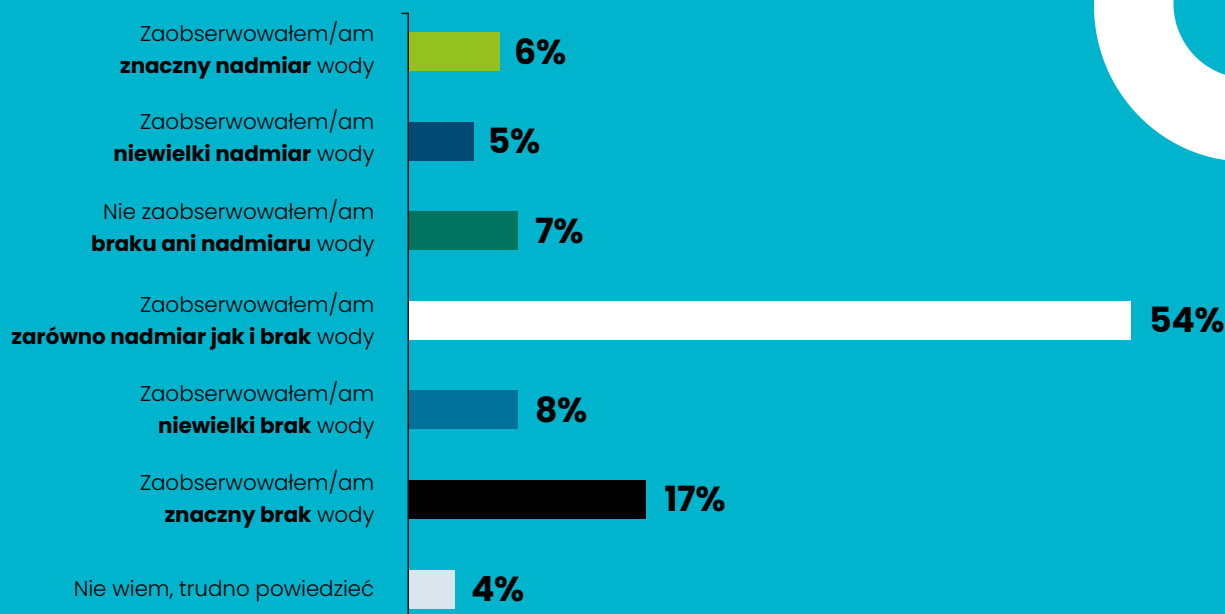
¹Raport „Zmiany klimatu a zasoby wody na Żywiecczyźnie”, Koalicja „Dbamy o wodę”, Warszawa 2021.

W ostatnich latach intensywne susze hydrologiczne na Żywiecczyźnie są notowane nawet dwa razy w roku.

Wykres 1.

Czy zaobserwował(a) Pan(i) w ostatnim czasie brak lub nadmiar wody w Pana/Pani otoczeniu (np. poziom wody w rzekach, studniach)?

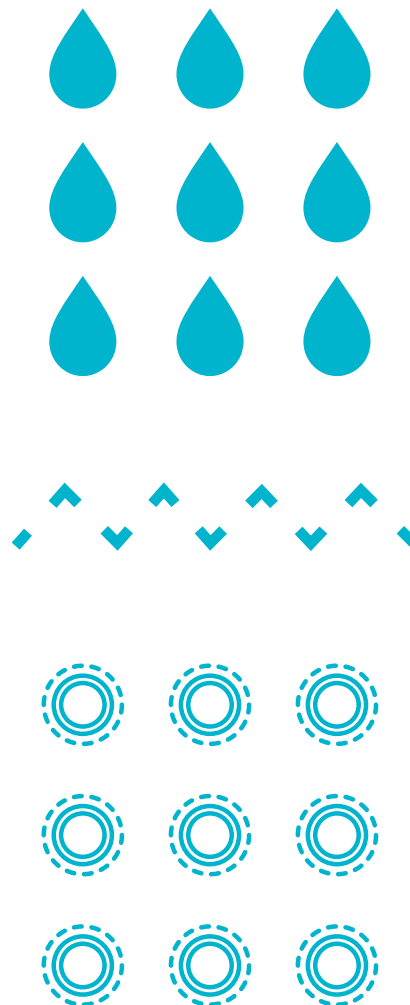

Przede wszystkim na opinię ankietowanych mogły wpłynąć faktyczne wahania zasobów wodnych – przykładowo w czerwcu 2022 r. mieszkańcy Żywiecczyny doświadczyli gwałtownych opadów deszczu, które skutkowały lokalnymi podtopieniami².

! Ponad połowa badanych (54 proc.) zadeklarowała, że zaobserwowała zarówno nadmiar jak i brak wody w swoim otoczeniu.

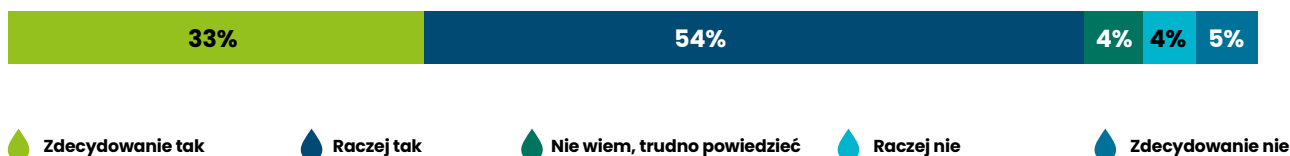
To, czy badani zwracali uwagę na wahania zasobów wodnych, w dużym stopniu zależało od tego w jakiej branży byli zatrudnieni. Aż 80 proc. osób zajmujących się rolnictwem, leśnictwem, łowiectwem i rybactwem zadeklarowało, że zauważyło zarówno nadmiar jak i brak wody.

Odpowiedzi na pytanie nt. zmian w zasobach wodnych pokazują, że mieszkańcy regionu poprawnie identyfikują, że zjawiska związane z nadmiarem i brakiem wody, nie muszą się wykluczać i można je zaobserwować na danym obszarze w tym samym okresie. Także kolejne pytanie pokazuje, że badani wykazują wysoką świadomość tego, że niektóre, czasem pozornie przeciwstawne zjawiska, mogą występować równocześnie. Zdecydowana większość ankietowanych (87 proc.) deklaruje, że susza i powódź to zjawiska, które mogą występować wspólnie na jednym obszarze, a co trzeci badany zdecydowanie zgadza się z tym twierdzeniem.

Wykres 2.

Czy zgadza się Pan/Pani z poniższym stwierdzeniem? Susza i powódź to zjawiska, które mogą występować wspólnie na jednym obszarze

²<https://zywiec.naszemiasto.pl/podtopienia-w-lodygowicach-i-wieprzu-strazacy-osp-z-powiatu/ar/c1-8870377>; <https://dziennikzachodni.pl/zywiec-ulewa-przeszla-nad-miastem-ulica-poludniowa-zmieniła-sie-w-rwaca-rzeka-zobacz-zdjecia-i-wideo/ar/c1-16463463>

**87 proc. badanych
zgadza się ze
stwierdzeniem,
że susza i powódź
to zjawiska, które
mogą występować
wspólnie na jednym
obszarze.**

Niekorzystne skutki zjawisk hydrologicznych

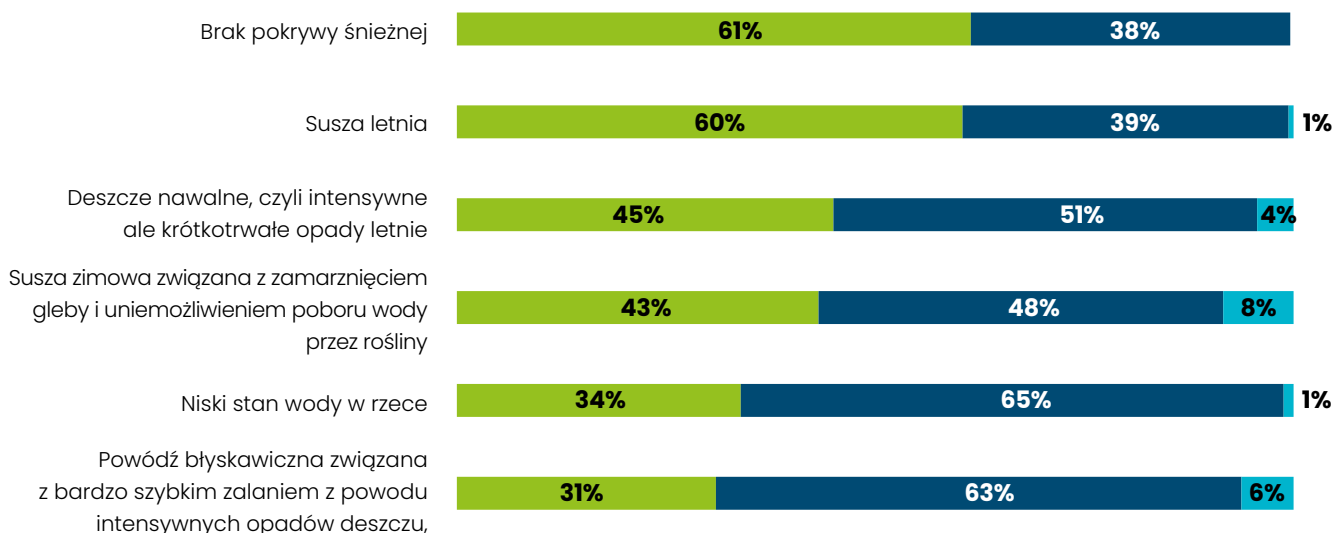
Mieszkańcy Żywiecczyny spotkali się z konkretnymi zjawiskami związanymi z wodą oraz doświadczyli ich niekorzystnych skutków.

Niemal wszyscy badani spotkali się w swoim regionie z brakiem pokrywy śnieżnej, w tym 61 proc. twierdzi, że doświadczyło negatywnych skutków tego zjawiska.

Odpowiedzi podobnie kształtowały się w przypadku suszy letniej (odpowiednio 99 proc. spotkało się z tym zjawiskiem i 60 proc. doświadczyło negatywnych skutków). W dalszej kolejności wskazywano na deszcze nawalne (96 proc. i 45 proc.). Niektóre zjawiska, choć zostały zaobserwowane przez ankietowanych, rzadziej wiązały się z negatywnymi następstwami. Niski stan wody w rzece oraz powódź błyskawiczna to zjawiska, z którymi spotkało się ponad 90 proc. badanych, jednak ich negatywnych skutków doświadczył blisko co trzeci respondent.

Wykres 3.

Czy w swoim regionie spotkał(a) się Pan(i) z następującymi zjawiskami:

 Spotkałem(am) się z tym zjawiskiem i osobiście doświadczyłem(am) jego negatywnych skutków

 Spotkałem(am) się z tym zjawiskiem, lecz osobiście nie doświadczyłem(am) jego negatywnych skutków

 Nie spotkałem(am) się z tym zjawiskiem

99 proc. mieszkańców Żywiecczyny spotkało się z brakiem pokrywy śnieżnej. Taki sam odsetek spotkał się z suszą letnią.

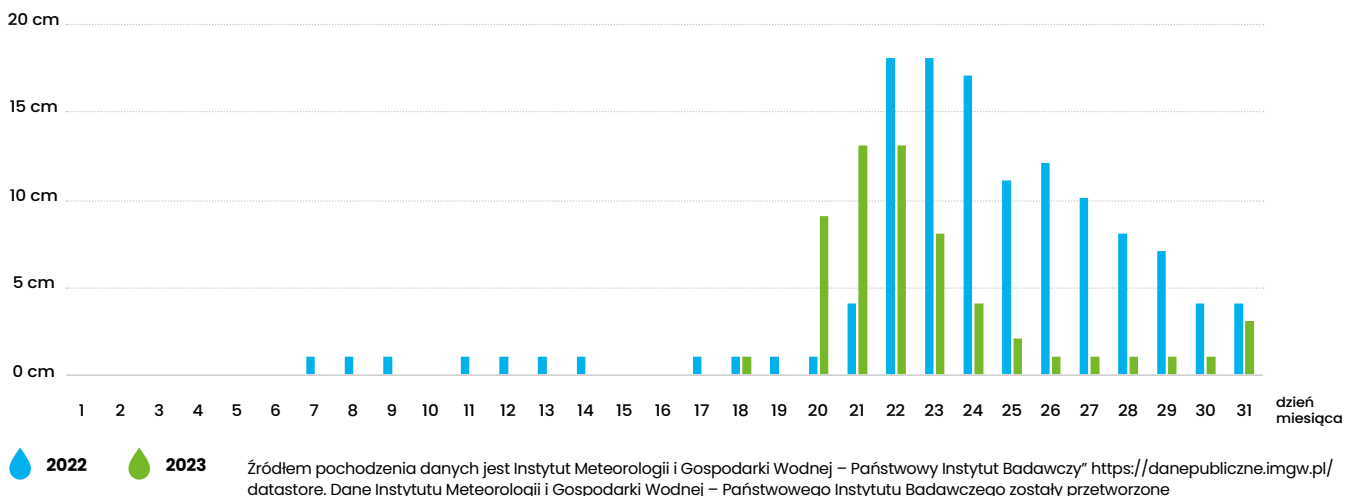
W porównaniu do wyników poprzedniej edycji badania, uwagę zwraca fakt, że mieszkańcy Żywiecczyny znacznie częściej deklarowali, że spotkali się z wymienianymi zjawiskami. Można zaobserwować także, że zdaniem respondentów omawiane zjawiska częściej wpływały negatywnie na ich życie. W 2022 r., odsetek badanych, którzy osobiście doświadczyli następstw niekorzystnych zjawisk pogodowych nie przekroczył 40 proc. dla żadnego ze wskazanych zjawisk. W edycji 2023 r. ta granica została przekroczona w przypadku aż czterech z sześciu omawianych zjawisk.

Dodatkowo widoczna jest zmiana w hierarchii najczęściej spotykanych zjawisk. Brak pokrywy śnieżnej, czyli odpowiedź, którą najczęściej wskazywali ankietowani, w poprzedniej edycji, była odpowiedzią najrzadziej wskazywaną, zajmując miejsce po suszy zimowej. W tym przypadku wyjaśnieniem mogą być faktyczne warunki pogodowe z jakimi spotkali się mieszkańcy regionu. Wg danych IMGW-PIB³, w styczniu 2022 r. w Radziechowach (powiat żywiecki) odnotowano 22 dni z utrzymującą się pokrywą śnieżną. W styczniu 2023 było to już tylko 13 dni. Podobną zależność można zauważyć w przypadku Rajczy znajdującej się w tym samym powiecie. W pierwszym miesiącu 2022 r. śnieg utrzymywał się w Rajczy przez 26 dni, a w analogicznym okresie 2023 r. przez 17. Dodatkowo w roku 2022 przez większość omawianych dni, utrzymująca się pokrywa śnieżna była grubsza niż w 2023 r.

³ Źródłem pochodzenia danych jest Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej – Państwowy Instytut Badawczy” <https://danepubliczne.imgw.pl/datastore>. Dane Instytutu Meteorologii i Gospodarki Wodnej – Państwowego Instytutu Badawczego zostały przetworzone

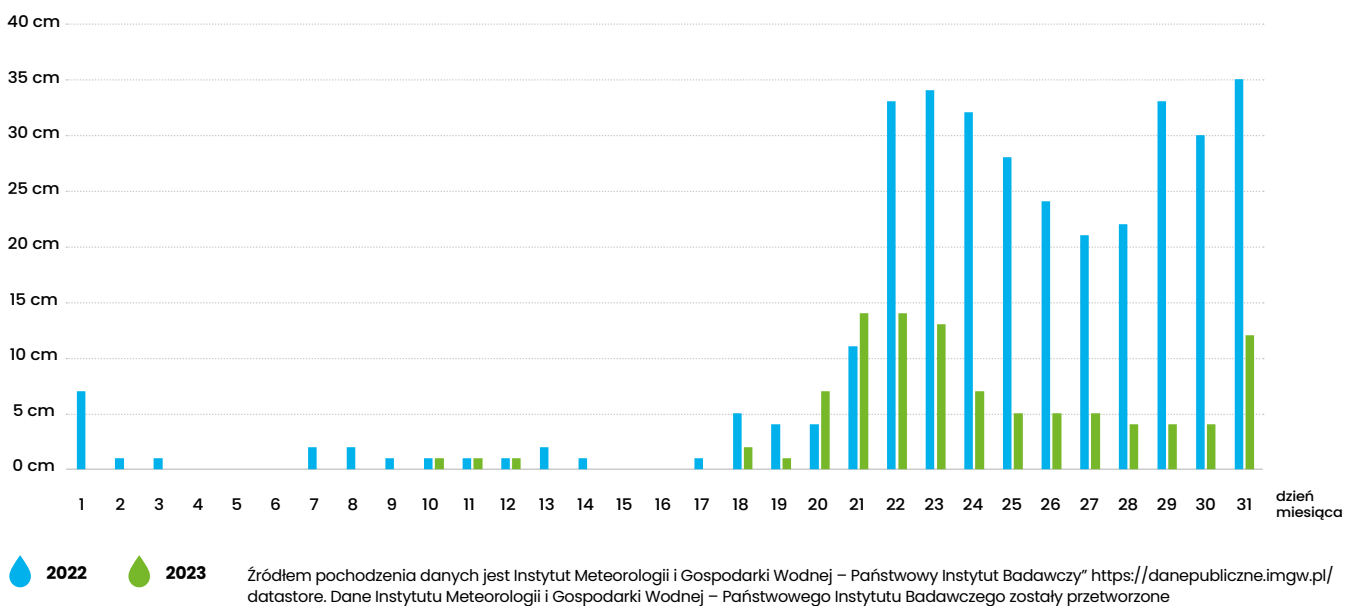
Wykres 4.

Grubość pokrywy śnieżnej w Radziechowach w styczniu w latach 2022 i 2023

Wykres 5.

Grubość pokrywy śnieżnej w Rąjczy w styczniu w latach 2022 i 2023

W ostatnich latach wzrost temperatury niewątpliwie przyczynił się do skrócenia okresu zalegania pokrywy śnieżnej także w omawianym regionie. Potwierdzają to historyczne dane obserwacyjne z obszaru Żywiecczyny. Od połowy lat 80-tych XX wieku maksymalna odnotowana pokrywa śnieżna obniża się co roku w szczytowych partiach Beskidu Żywieckiego o ponad 1 cm, a jej czas zalegania jest krótszy o 0,8 dnia/rok – podają naukowcy w raporcie „Zmiany klimatu a zasoby wody na Żywiecczyźnie”.

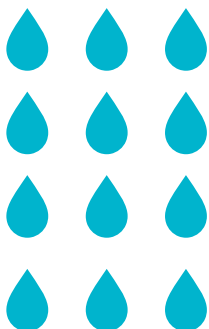

Pokrywa śnieżna obniża się co roku w szczytowych partiach Beskidu Żywieckiego

3/4 rolników obawia się suszy letniej

! Aby zapobiegać nadmiernemu odpływowi wody w okresach chłodnych, konieczne jest m.in. retencjonowanie nadwyżek opadów, zarówno deszczu jak i śniegu, w celu ograniczenia ryzyka powodzi oraz dla gromadzenia zasobów wodnych w okresie deficytów opadów latem.

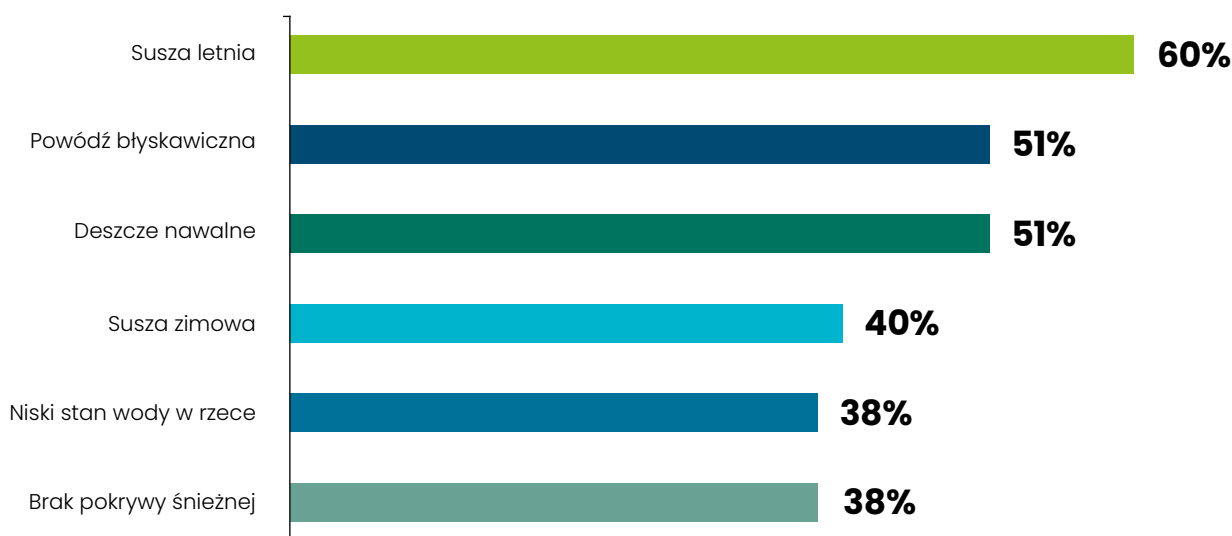
Ankietowanych zapytano także, które ze zjawisk pogodowych, uważają za najbardziej zagrażające regionowi. Ponad połowa badanych wskazała suszę letnią, powódź błyskawiczną oraz deszcze nawalne. Zwraca uwagę brak korelacji pomiędzy najczęściej doświadczanymi zjawiskami a tymi, które ankietowani uznają za najbardziej zagrażające.

Także w kwestii zagrożeń na udzieloną odpowiedź wpływ miało zatrudnienie, w sektorze powiązanim z rolnictwem, skutkujące znacznie częstszymi wskazaniami na zagrożenie związane z obydwojema typami suszy. W przypadku suszy letniej wskazało na nią ok. 3/4 rolników, natomiast na suszę zimową wskazało 53 proc. przedstawicieli tej grupy. Dużo rzadziej niż inni badani, rolnicy wykazywali na niski stan wody w rzece – za zagrożenie dla regionu uważają ją zaledwie 23 proc. z nich.

Wykres 6.

Które z tych zjawisk pogodowych postrzega Pan/Pani jako największe zagrożenie dla Pana/Pani regionu?

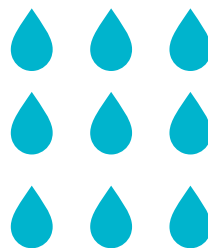
Proszę wskazać maksymalnie 3 odpowiedzi.

Autorzy raportu „Zmiany klimatu a zasoby wody na Żywiecczyźnie” kreślą trzy scenariusze związane z możliwymi zmianami klimatu na Żywiecczyźnie obejmujące zmiany w zasobach wodnych, w tym dwa stanowiące zagrożeniem dla regionu.

- **Najbardziej pesymistyczny wariant:** zwiększone ryzyko wystąpienia intensywnych susz rolniczych, a także spadku poziomu zwierciadła wód powierzchniowych i podziemnych pierwszego poziomu wodonośnego (susze hydrologiczne i hydrogeologiczne).
- **Scenariusz pesymistyczny:** wzrost częstości intensywnych opadów (szczególnie latem) i wzrost sum opadów w chłodnej połowie roku, oznaczający konieczność retencjonowania nadwyżek opadów w okresach chłodnych, w celu ograniczenia ryzyka powodziowego oraz zgromadzenia zasobów wodnych na okres letnich deficytów opadów. Intensywne opady letnie prognozowane w tym scenariuszu nie zabezpieczyłyby potrzeb wodnych regionu stanowiąc realne zagrożenie powodziowe.

Najbardziej pesymistyczny wariant zakłada intensywne susze hydrologiczne i hydrogeologiczne

dr Bartosz Czernecki

Klimatolog z Zakładu Meteorologii i Klimatologii Wydziału Nauk Geograficznych i Geologicznych UAM w Poznaniu, członek Rady Naukowej Koalicji Dbamy o wodę.

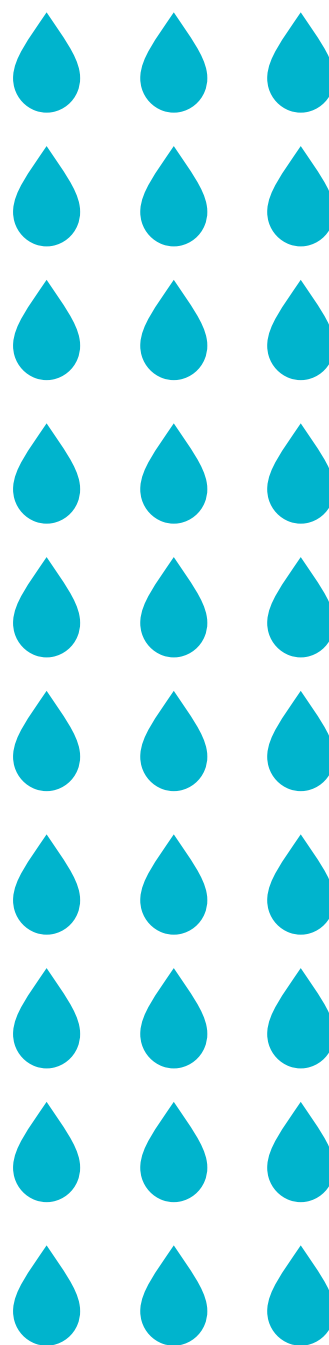
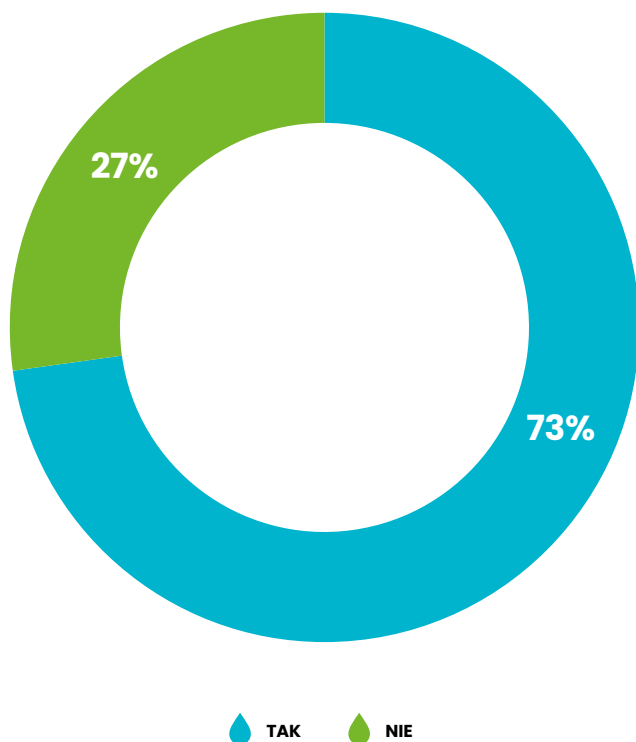
Musimy pamiętać o tym, że mało śniegu zimą oznacza mało zasobów wodnych latem, a uzupełnienie zasobów hydrogeologicznych to nie jest kwestia jednego czy dwóch lat. To często kwestia całych dekad i dlatego ten proces jest procesem bardzo długofalowym.

Wzrasta świadomość nt. retencji

Deklarowana wiedza na temat retencji jest duża. Aż 73 proc. badanych z Żywiecczyny twierdzi, że spotkało się wcześniej z określeniem „retencja wody”. W porównaniu z poprzednią edycją badania świadomość wzrosła – odsetek badanych deklarujących znajomość pojęcia „retencja” wzrósł o 5 pp. Bardzo wysoką deklarowaną wiedzę można zaobserwować wśród badanych w wieku 25-34 lata – niemal 82 proc. badanych twierdzi, że zna to pojęcie. Natomiast wśród zatrudnionych w rolnictwie ten odsetek wynosi niemal 95 proc.

Wykres 7.

Czy spotkała(a) się Pan(i) z określeniem „retencja wody”?

**73 proc. badanych z Żywiecczyny
twierdzi, że spotkało się wcześniej
z określeniem „retencja wody”.
To o 5 pp. więcej niż w 2022 r.**

W ramach badania sprawdzono także świadomość konkretnych rozwiązań retencyjnych i zakres ich stosowania wśród mieszkańców Żywiecczyny. Aż $\frac{2}{3}$ badanych twierdzi, że stosowało przynajmniej jedno rozwiązanie w celu zachowania wody deszczowej. Zgodnie z deklaracjami mieszkańców do zdecydowanie najpopularniejszych rozwiązań należy budowa oczek wodnych i stawów – aż 100 proc. respondentów słyszało o takim rozwiązaniu, a 44 proc. zadeklarowało, że je stosowało. Niemal równie popularne okazało się zbieranie i wykorzystywanie deszczówki (odpowiednio 100 proc. i 39 proc.). Stosowanie systemów deszczowych do nawadniania ogrodu deklaruje co czwarty badany, a 73 proc. choć nie wykorzystuje ich osobiście, to o nich słyszało. O retencyjnych właściwościach

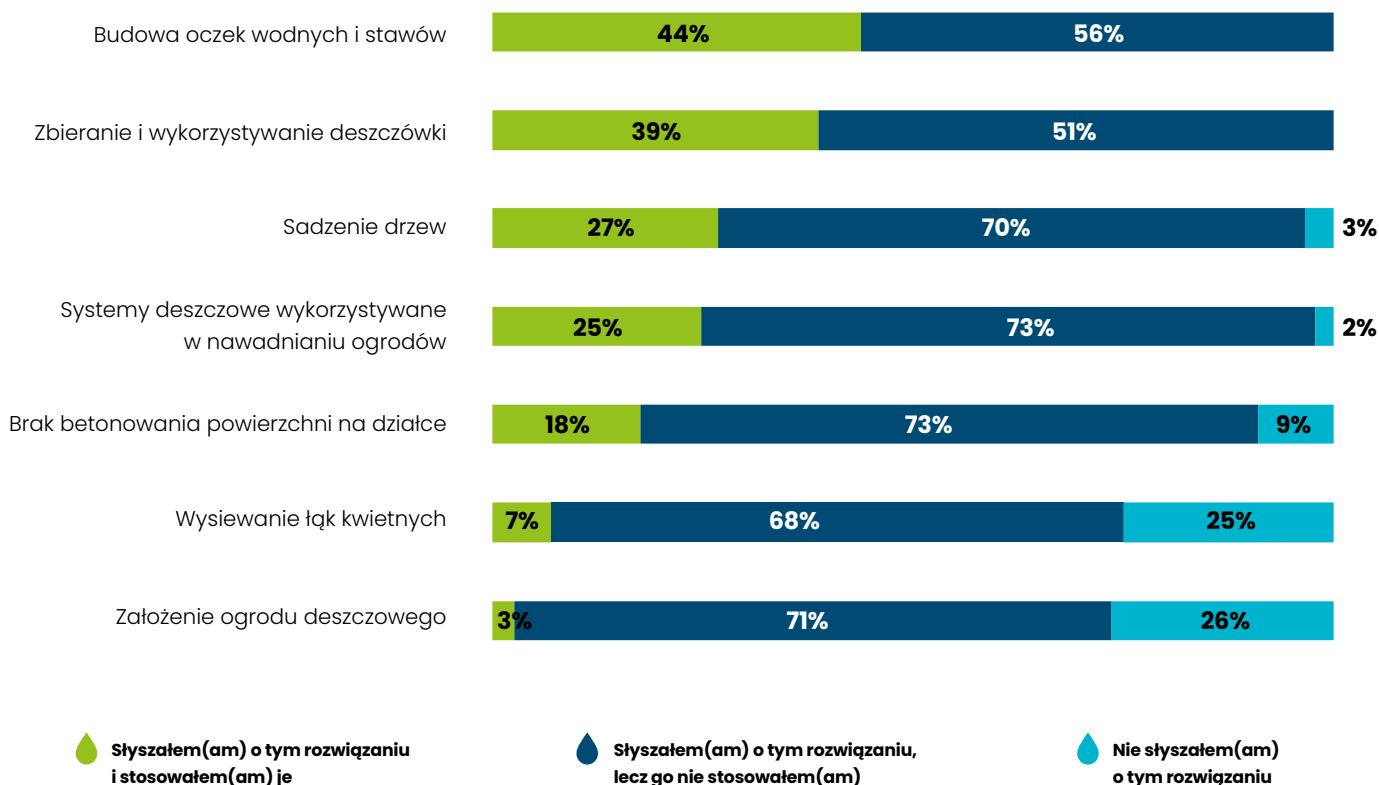
sadzenia drzew wie 97 proc. badanych, z czego 27 proc. deklaruje, że zastosowało to rozwiązanie. W zestawieniu najslabiej wypada wiedza na temat ogrodów deszczowych oraz łąk kwietnych – co czwarty badany w ogóle nie słyszał o takich rozwiązaniach, a odsetek ankietowanych, którzy je zastosowali wynosi zaledwie po kilka procent.

W porównaniu do 2022 r. zauważalny jest wzrost świadomości rozwiązań retencyjnych. Wówczas świadomość żadnego z wymienionych rozwiązań nie przekroczyła 90 proc.

Aż $\frac{2}{3}$ badanych twierdzi, że stosowało przynajmniej jedno rozwiązanie w celu zachowania wody deszczowej

Wykres 8.

Czy kiedykolwiek stosował(a) Pan(i) poniższe rozwiązania w celu zachowania wody opadowej:

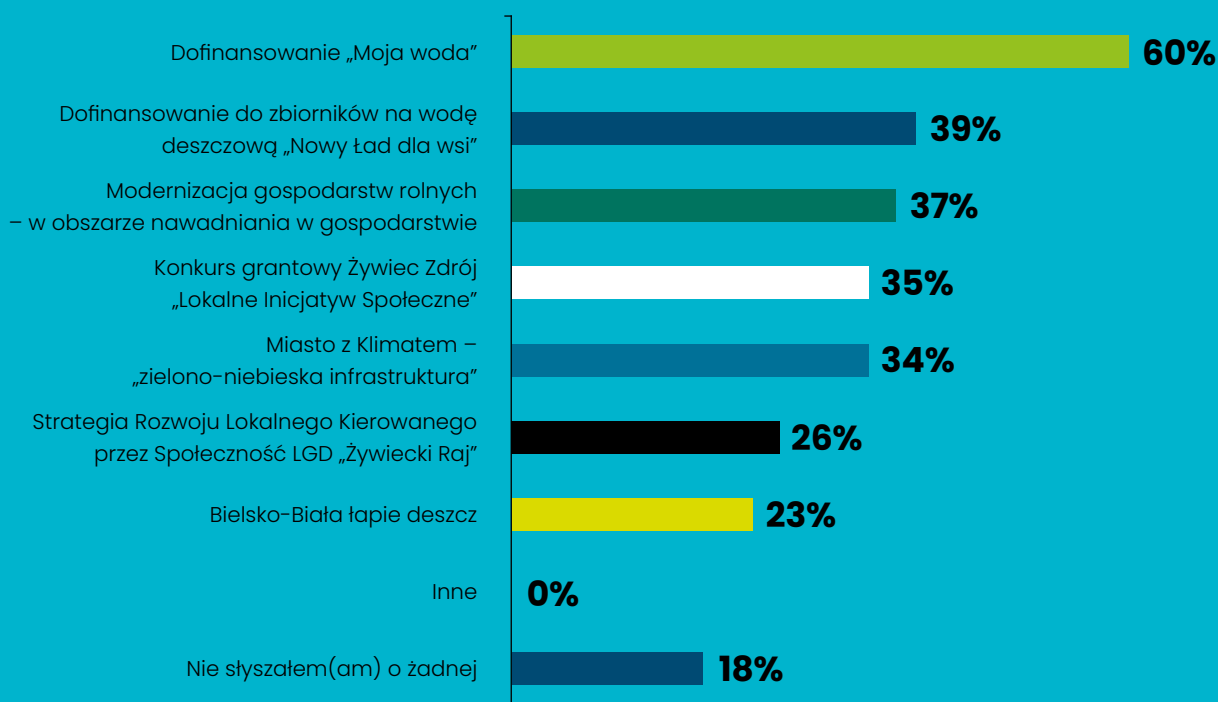
Dofinansowanie retencji

Deklaracje mieszkańców Żywiecczyny pokazują, że wielu z nich ma świadomość na temat programów dofinansowania retencji, w szczególności małej retencji. Aż 60 proc. respondentów, słyszało o rządowym programie „Moja woda”. Niemal 40 proc. słyszało o rozwiązaniach zawartych w „Nowym Ładzie dla wsi”. Nieco mniejszy odsetek ma świadomość istnienia programów związanych z modernizacją gospodarstw rolnych. Co piąty badany nie słyszał o żadnym z tych programów, ani o żadnych innych programach wsparcia retencji, niewymienionych w badaniu.

Wykres 9.

Czy kiedykolwiek słyszał(a) Pan(i) o poniższych formach dofinansowania do retencji wody lub podobnej inwestycji?

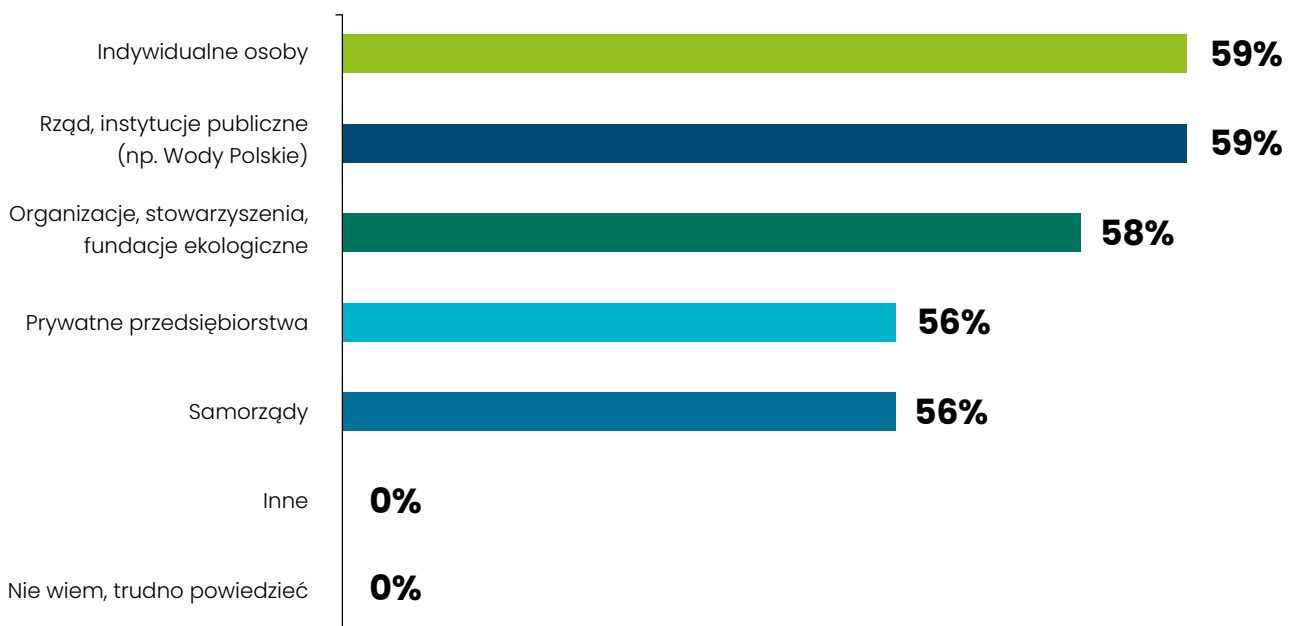
Wśród osób posiadających wiedzę na temat programów dofinansowania retencji, ponad połowa nie skorzystała z żadnego z nich. 26 proc. deklaruje, że wykorzystano program „Moja Woda”, 12 proc. skorzystało z „Nowego Ładu dla wsi” a co dziesiąty badany z rozwiązań związanych z modernizacją gospodarstw rolnych. W przypadku innych programów odsetek z nich korzystających nie przekroczył 3 proc.

Odpowiedzialność za zasoby wodne

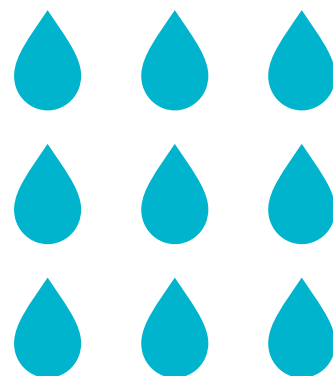
Mieszkańcy powiatu żywieckiego w większości uważają, że za zasoby wodne w pierwszej kolejności odpowiedzialny powinien być rząd i podległe mu instytucje publiczne (np. Wody Polskie) oraz indywidualne osoby – obie odpowiedzi wskazało blisko 60 proc. badanych. Niewiele mniejszy odsetek wskazał NGO-sy związane z ekologią. Pozostałe odpowiedzi tj. przedsiębiorstwa oraz samorządy zostały wskazane przez 56 proc. ankietowanych.

Wykres 10.

Kto Pana/Pani zdaniem w pierwszej kolejności powinien dbać o zasoby wodne? Proszę wskazać maksymalnie 3 odpowiedzi.

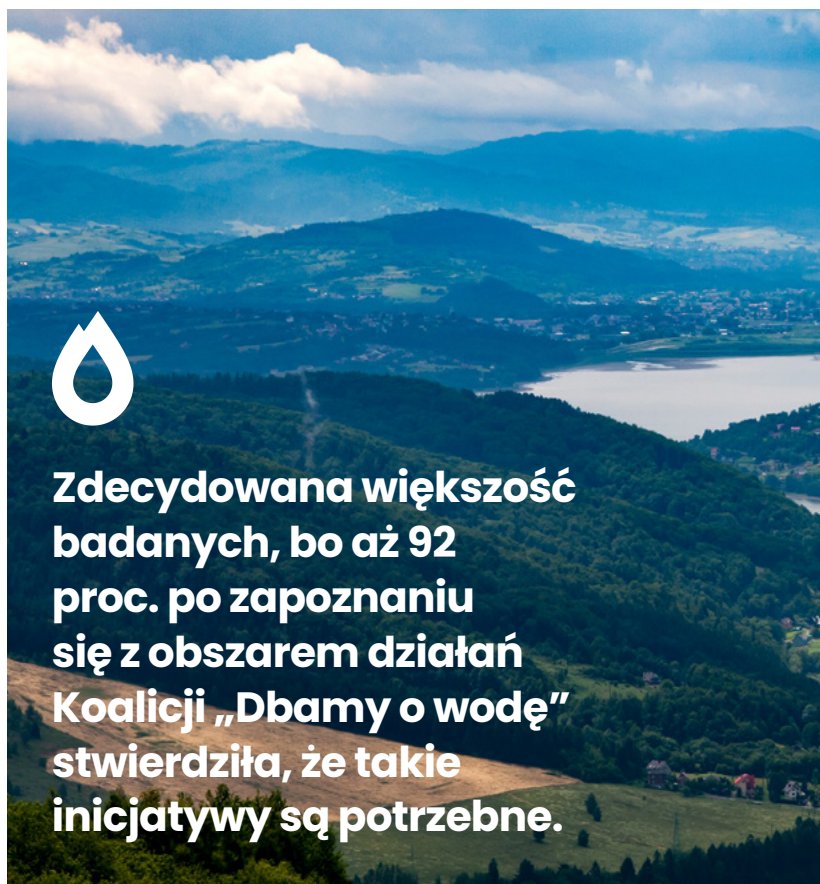
Ze względu na niewielkie różnice pomiędzy poszczególnymi odpowiedziami można wnioskować, że mieszkańcy Żywiecczyny nie mają sprecyzowanego zdania co do tego, kto powinien być odpowiedzialny za zasoby wodne. To zmiana w stosunku do 2022 r., gdy badani bardziej zdecydowanie wskazywali instytucje publiczne – zarówno rząd jak i podległe mu instytucje publiczne (np. Wody Polskie) jak i samorządy wskazało 65 proc. badanych.

Jak podkreślali twórcy raportu „Zmiany klimatu a zasoby wody na Żywiecczyźnie”, w swoich rekomendacjach, współpraca między i administracją, biznesem oraz mieszkańcami jest bardzo ważna, a uczestnictwo społeczności lokalnych w działaniach na rzecz regionu będzie sprzyjać skutecznej ochronie zasobów wodnych Żywiecczyzny. Wpływ na to mają dwa czynniki – udział społeczności lokalnych pomaga bezpośrednio odpowiedzieć na realne potrzeby w skali mikro oraz oddziaływać na szeroką skalę poprzez popularyzację dobrych praktyk.

! 59 proc. badanych słyszało o Koalicji „Dbamy o wodę”. To o 3 pp. więcej niż w 2022 r.

W ramach badania zapytano także, czy respondenci kiedykolwiek słyszeli o inicjatywie, jaką jest Koalicja „Dbamy o wodę”. Twierdząco odpowiedziało 59 proc. badanych, co oznacza wzrost aż o 3 pp. w stosunku do poprzedniej edycji badania.

Zdecydowana większość badanych, bo aż 92 proc. po zapoznaniu się z obszarem działań Koalicji „Dbamy o wodę” stwierdziła, że takie inicjatywy są potrzebne.

Wykres 11.

Czy kiedykolwiek słyszał(a) Pan(i) o Koalicji „Dbamy o wodę”?

Tak Nie Nie wiem, trudno powiedzieć

Wykres 12.

Proszę ocenić, w jakim stopniu uważa Pan(i) inicjatywy takie jak Koalicja „Dbamy o Wodę” za potrzebne Pana/Pani regionowi?

Zdecydowanie potrzebne Raczej potrzebne Nie wiem, trudno powiedzieć Raczej niepotrzebne

Rekomendacje dla regionu

Jak pokazują wyniki badania, mieszkańcy Żywiecczyzny są świadomi znaczenia zasobów wodnych regionu i zdają sobie sprawę, że nierównowaga w tym zakresie, może bezpośrednio wpływać na ich życie i przyszłość Beskidu Żywieckiego. Niezbędne jest podnoszenie świadomości wszelkich działań służących poprawie stosunków wodnych wpływa-

jących na zmniejszenie skali i intensywność skutków zjawisk ekstremalnych w przyszłości. Dlatego też twórcy raportu „Zmiany klimatu a zasoby wody na Żywiecczyźnie”, przygotowali zestaw rekomendacji również dla mieszkańców Żywiecczyzny, które mogą pomóc w działaniach na rzecz ochrony i zwiększania zasobów wodnych. Należą do nich:

1. Zatrzymanie wody na posesji poprzez tworzenie zagłębień chłonnych, zbiorników retencyjnych na wody opadowe, zielonych dachów, a także wprowadzanie nasadzeń zwiększających bioróżnorodność (np. zmiana trawników na łąki kwietne).

2. Rozszczelnienie powierzchni na terenie działki – zmiana „szare na zielone”, czyli kostki lub betonu na zielen przydomową.

3. Stosowanie się do wszystkich wymogów prawnych w zakresie odprowadzania ścieków i składowania odpadów w celu poprawy jakości wód oraz przeciwdziałaniu zanieczyszczeniu gruntu i wody.

4. Oszczędne korzystanie z wody – zmiana nawyków codziennego korzystania z wody.

5. Zwiększenie ilości i czasu retencji wód na gruntach rolnych poprzez odpowiednie zabiegi agrotechniczne (zwiększanie retencji wody glebowej), poprawiające strukturę gleby i zmniejszające jej parowanie, a także ograniczające erozję wodną. Do działań tych należy stosowanie bezorkowych systemów uprawy, utrzymanie całorocznej pokrywy roślinnej, trwałych zadarnień lub zalesień terenów o dużym nachyleniu, a na stokach mniej nachylonych prowadzenie zabiegów uprawnych w kierunku poprzecznym do nachylenia stoku.

7. Spędzanie czasu wolnego na łonie przyrody i przekazywanie wiedzy o środowisku dzieciom.

6. Propagowanie dobrych praktyk w zakresie poprawy retencyjności terenu, w szczególności dzięki zabiegom z zakresu fito- i agromelioracji oraz melioracji wodnych szczegółowych.

8. Zwiększenie aktywności mieszkańców w działania na rzecz retencji (np. akcje osiedlowe z okazji Dnia Ziemi, Dnia Wody, zachęcanie do udziału w konsultacjach społecznych w procesach planistycznych gmin).

Mieszkańcy Żywiecczyzny są świadomi znaczenia zasobów wodnych regionu

Metodologia

Niniejszy raport stanowi podsumowanie badania lokalnej społeczności w powiecie żywieckim. Celem badania było rozpoznanie postaw oraz świadomości społeczności w zakresie zmian klimatycznych, zmian w zasobach wodnych regionu oraz działań retencyjnych. Badanie zostało zrealizowane w dniach 26.01.2023 – 07.02.2023 przez SW RESEARCH

Agencję Badań Rynku i Opinii metodą wywiadów telefonicznych (CATI).

W ramach badania przeprowadzono 500 ankiet z pełnoletnimi mieszkańcami powiatu żywieckiego. Kwestionariusz badawczy został przygotowany przez SW RESEARCH i konsultowany z agencją FleishmanHillard oraz Koalicją „Dbamy o wodę”

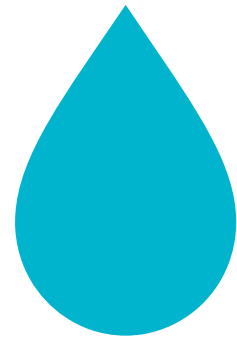
Charakterystyka grupy badawczej

W badaniu udział wzięło 500 losowo wybranych mieszkańców powiatu żywieckiego. Nieco ponad połowę (51 proc.) respondentów badania stanowiły kobiety. Najbardziej liczną grupą wiekową były osoby w wieku 35–49 lat, które stanowiły 35 proc. wszystkich ankietowanych. 31 proc. respondentów miało 50 i więcej lat. Ankietowani pomiędzy 25 a 34 rokiem życia stanowili 23 proc., a pełnoletni, ale nie przekraczający 25 lat – 11 proc. W grupie badawczej znaleźli się mieszkańcy każdej z gmin wchodzących w skład tego powiatu.

Niemal 90 proc. respondentów zadeklarowało, że pracuje. 35 proc. badanych pracuje w branży usług dla ludności (np. fryzjerzy, gabinety kosmetyczne, solarium, pralnie, zakłady pogrzebowe, myjnie, punkty ksero, poprawki krawieckie, szewcy, dorabianie kluczy). 30.4 proc. jest zatrudnione w sektorze produkcyjnym i przetwórstwa przemysłowego. W rolnictwie, leśnictwie, łowiectwie i rybactwie pracuje 14.6 proc. badanych, a 9.2 proc. jest zatrudnione w administracji publicznej. W organizacjach pożytku publicznego zatrudnione były jedynie trzy osoby.

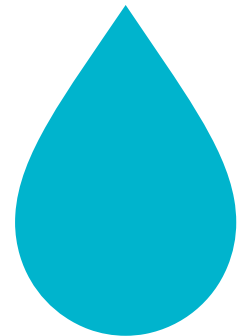
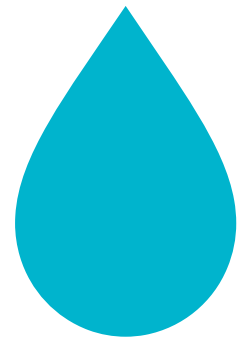
Koalicja Dbamy o wodę

Koalicja Dbamy o Wodę to inicjatywa na rzecz budowania partnerstwa podmiotów publicznych, prywatnych oraz pozarządowych.

W jej ramach:

- prowadzimy działalność badawczą oraz edukacyjną wokół zagadnień hydrologicznych i klimatycznych,
- pokazujemy dobre praktyki oraz przedstawiamy korzyści wynikające z wdrażania rozwiązań retencyjnych na poziomie lokalnym, ogólnopolskim i globalnym,
- podejmujemy działania w celu wypracowywania rozwiązań systemowych na rzecz małej retencji,
- budujemy porozumienie między lokalnymi społecznościami, samorządami i instytucjami, aby poprzez wspólne działania inspirować inne regiony Polski.

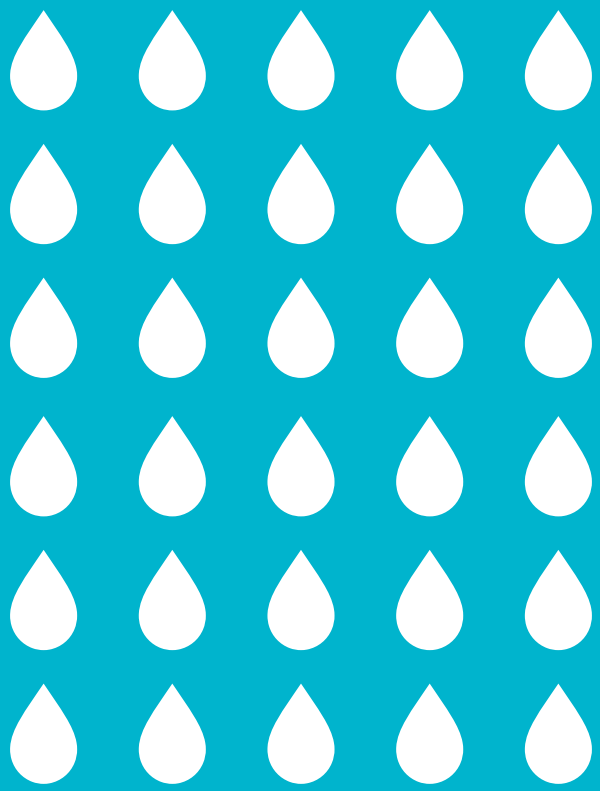
Koalicję tworzą aktualnie **Koalicjanci Założyciele:** Żywiec Zdrój oraz Grupa Żywiec, a także **Koalicjanci Partnerzy:** Centrum UNEP/GRID-Warszawa, Żywiecka Fundacja Rozwoju oraz Lokalna Grupa Działania „Żywiecki Raj”.

Założyciele:

Partnerzy:

www.dbamyowode.pl